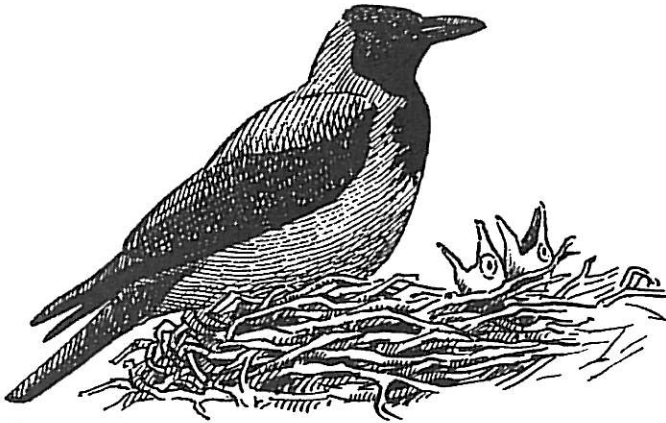

Kråke *Corvus corone*

Global utbredelse

Kråka er en typisk europeisk fugleart som er inndelt i to underarter; vår norske «gråkråke» *Corvus corone cornix* og svartkråka *Corvus corone corone*. Svartkråkas utbredelse er begrenset til Vest-Europa sør for den skandinaviske halvøy, mens «gråkråka» er bosatt over et stort område fra Skottland til Uralfjellene, og fra Ishavskysten til Middelhavsområdene.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Kråka er trolig den fuglearten som har størst utbredelse i landet vårt. Kartet viser en særlig god dekning i Sør-Norge, mens det i Nord-Norge er mer glisne forekomster. Hovedtyngden er knyttet til bebodde strøk og områder med menneskelig virksomhet. Favorittbiotopen til denne kulturpregete arten er treklynger og skogholt som grenser mot dyrket mark. Men hekkeområdene omfatter også treløse kystlandskap, avsidesliggende daler og bjørkeskoger, opp til 1170 moh. Derimot har kråka ikke klart å kolonisere store, sammenhengende barskoger og nakne fjellvidder. I fjelldalene foretrekker den frodige bjørkeskoger tilknyttet vann og vassdrag, der det samtidig finnes gode bestander av gråtrost.

Kråka er en typisk trehekkende art som bygger solide kvistreir relativt høyt oppe i trekronene. Der det er mulig foretrekker den nåletrær. Ute ved kysten blir den tvunget til å hekke i busker eller på berghyller. Parene er svært stedtro og holder fast på de samme revirene år etter år.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Kråka er den mest tallrike av Norges 8 kråkefuglearter. Likevel er bestandsoversikten svært mangelfull og usikker, og det er foreslått et landsestimat et sted mellom 200.000-600.000 par. Kråka er en utpreget solitær art i motsetning til sine kolonihekkende slektninger, kornkråka og kaia. Langvarige studier i bjørkeliene på Finnmarksvidda har avslørt en svært stabil hekkebestand med en gjennomsnittlig tetthet på 2.3 km elvestrekning pr. par (Tømmeraas 1993). Til sammenligning ble det i jordbruksområdene på Karmøy i Rogaland, påvist en bestandstetthet på 6 par pr. km² (Munkejord m.fl. 1985).

I de siste årene er det satt fram påstander om at kråka har hatt en kraftig bestandsøkning over hele

landet, noe som blant annet har resultert i en invadering av fjellheimen (Steen 1989). Gamle kilder støtter ikke opp om dette synet (Tømmeraas 1990). Alleerede i 1858 skriver Nilsson (1858) at kråka forekommer overalt på den skandinaviske halvøy fra kysten til skogene i Lappland. Selv ute ved kysten av Finnmark ble det om vinteren observert flokker på hundre- og tusenvis (Hagemann 1897, Helland 1905).

Store kråkeansamlinger på spesielle overnattingsplasser og søppelfyllinger i og ved byene er heller ikke noe nytt fenomen. I Stavanger tok man livet av 2500 individer i 1874-1875 (Collett 1877). Omkring 7000 kråker ble drept med gift i løpet av 14 dager i Trondheim i 1947 (Hanson 1947).

Blant naturlige bestandsregulerende faktorer er trolig vinterværet av stor betydning. Dermed kan vi anta at de milde vintrene med lite snø omkring 1990 har hatt positiv innvirkning på kråkebestanden.

Hekkebiologi

I lavlandet innleder kråka hekkingen tidlig på våren, og særlig på morgenen ser man den fly med kvist mot reirstedet. Aggresjon mot artsfrender og rovfugler er også en god indikasjon på hekking. Der kråka er bosatt i løvskog oppdager man reirene lettest før løvsprett om våren. Vanligvis bygger kråkene nytt reir hvert år, men gamle reir kan også bli restaurert. En annen reirlokaliseringmetode går ut på å lytte etter hunnens mattigging når hun ligger og ruger (K.G. Larsson pers. medd.). Kråkene er i høy grad individualister, og enkelte par opptrer svært anonymt på hekkeplassen. Etter ca. 20 døgn klekkes ungene, og reiroppholdet varer i 4-5 uker. Foreldrefuglenes mange mattransporter til reirorådet i denne perioden vil vanligvis røpe lokaliteten. Familien holder sammen og ungene mates av foreldrene lenge etter at de har forlatt reiret.

Trekkforhold

Fra gammelt av var kråka en overveiende trekkfugl som forlot innlandsbygdene når snøen la seg. Høsttrekket kunne foregå over lange avstander og store skarer havnet ute ved kysten der de overvintret. I tillegg foreligger det en god del gjenfunn av norske kråker i Nordsjølandene. I våre dager kan mildere vintre ha gjort kråkene mer stasjonære.

Per J. Tømmeraas

Kråke *Corvus corone*

1637 ● Konstatert hekking

459 ● Sannsynlig hekking

452 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

